

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023, 1.–4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum um velferð dýra nr. 55/2013 (eftirlit o.fl.) ATRN26060372
Ráðuneyti og skrifstofa	Atvinnuvegaráðuneytið
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	16. september 2026

A. Tilefni

Forsaga máls og tilefni, þar á meðal að hvaða marki gildandi lög og reglur duga ekki til?

1. Forsaga máls og tilefni.

Með frumvarpinu er lögð til heildarendurskoðun á lögum um velferð dýra. Í nóvember 2023 birti Ríkisendurskoðun skýrslu til Alþingis vegna stjórnarsýsluúttektar stofnunarinnar á eftirliti Matvælastofnunar með velferð búfjár. Í skýrslunni er ítarleg umfjöllun um umfang og framkvæmd eftirlits og var tilgangur úttektarinnar að kanna hvort eftirlitið væri skilvirkt og árangursríkt og hvort það væri í samræmi við lög og reglugerðir um velferð dýra. Í skýrslunni koma fram ábendingar ríkisendurskoðanda í 13. liðum er snúa annars vegar að Matvælastofnun og hins vegar matvælaráðuneytinu (nú atvinnuvegaráðuneytinu). Þá hefur dýravelferð verið mikið til umræðu undanfarin misseri og ljóst að þörf er á endurskoðun ýmissa ákvæða laga um velferð dýra nr. 55/2013. Áætlað er að leggja frumvarpið fram í nóvember 2026.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Fyrir liggur að ráðast þarf í heildarendurskoðun á lögum um velferð dýra. Við setningu laganna árið 2013 var stigið stórt skref í átt að úrbótum í málaflóknum. Lögin eru nú komin til ára sinna og því nauðsynlegt að fara í heildarendurskoðun á þeim.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

Í úttekt Ríkisendurskoðunar koma fram ábendingar sem nauðsynlegt er að bregðast við með lagabreytingum til að tryggja skilvirkni stjórnarsýslu á málefna sviði dýravelferðar.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefna sviði/málaflökki (t.d. stjórnarsáttmáli).

Íslenskur landbúnaður ásamt sjávarútvegi og fiskeldi er þungamiðja í innlendra matvælaframleiðslu. Lögð er áhersla á að búa þessari starfsemi samkeppnishæft umhverfi til að gera henni kleift að standa enn betur undir því fjölbætta hlutverki sem hún gegnir.

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu.

Markmiðið er að stuðla að enn skilvirkari stjórnarsýslu á málefna sviði dýravelferðar.

C. Útfærsla

1. Stutt lýsing á þeirri útfærslu sem áformuð er, heildarlög/breytingalög, innleiðing EES-gerðar o.s.frv. Rökstuðningur þar sem reifaðar eru mögulegar leiðir við lagasetningu.

Áformuð er heildarendurskoðun á gildandi löggjöf. Tilteknum ákvæðum er snúa að eftirliti með velferð dýra verður breytt í ljósi ábendinga sem fram koma í úttekt Ríkisendurskoðunar en þær ábendingar snúa m.a. að atriðum sem ekki er hægt að breyta nema með lagasetningu.

Þá verður jafnframt brugðist að við ákveðnum ábendingum frá Matvælastofnun og hagsmunaaðilum sem taldar eru nauðsynlegar. 2. Að auki, ef innleiðing EES-gerðar: Taka þarf fram ef fyrirhugað er að ganga lengra en lágmarkskröfur gerðar kveða á um og greina frá ástæðum þess (svigrúm til innleiðingar). Á ekki við.
D. Breytingar
Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott. Um er að ræða heildarendurskoðun á lögum um velferð dýra nr. 55/2013 og verður ákvæðum laganna breytt í því skyni að tryggja skilvirkni stjórnsýslu á málefnasviði dýravelferðar.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Nei. 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei. 3. Eru önnur lög sem taka þarf tillit til? Nei
F. Samráð
1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Matvælastofnun, eigendur dýra, frumframleiðendur matvæla og neytendur. 2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Nei. 3. Samráð sem þegar hefur farið fram. Ríkisendurskoðun vann úttekt á eftirliti með velferð dýra. Á tímabilinu 23. febrúar til 7. mars 2024 voru frumvarpsdrög, sem tóku tillit til athugasemda Ríkisendurskoðunar, í opnu samráði á samráðsgátt stjórnvalda. Frumvarpið var ekki lagt fram á Alþingi en fjöldi athugasemda barst í samráðsgátt sem geta nýst við vinnu á nýju frumvarpi. 4. Fyrirhugað samráð (samráðsgátt og annað samráð). Frekara samráð verður haft við helstu hagaðila og einnig á samráðsgátt stjórnvalda.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
1. Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal. Verði frumvarpið óbreytt að lögum mun það ekki kalla á aukin útgjöld fyrir ríkissjóð. Þá er talið að frumvarpið hafi ekki áhrif á tekjur eða eignir ríkissjóðs.
H. Gildistaka og næstu skref
1. Hvenær er gert ráð fyrir gildistöku? Hvað má ætla að þeir sem verða fyrir áhrifum, þ.e. opinberar stofnanir, hagsmunaaðilar og almenningur, þurfi langan tíma til undirbúnings og aðlögunar? Gert er ráð fyrir gildistöku við samþykkt. Ekki er þörf á aðlögun aðila fyrir lagasetningu. 2. Mælikvarðar á árangur. Fylgst verður með framkvæmdinni.
I. Annað

J. Fylgiskjöl
1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað. 2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum.